

САВЕТ ЗА РЕГУЛАТОРНУ РЕФОРМУ
ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Предмет: Мишљење о томе да ли образложение Нацрта закона о научноистраживачкој делатности садржи анализу ефекта у складу са чл. 34. став 2. тачка 5. Пословника Владе Републике Србије ("Службени гласник РС" бр. 113/04).

У складу са чланом 3. став 1. Одлуке о изменама и допунама Пословника Владе Републике Србије ("Службени гласник РС" бр. 113/04) даје се

МИШЉЕЊЕ:

Образложение Нацрта закона о научноистраживачкој делатности, који је Савету за регулаторну реформу привредног система доставило на мишљење Министарство науке и заштите животне средине под бројем: 011-00-101/2005-01 од 19. августа 2005. године, САДРЖИ НЕПОТПУНУ АНАЛИЗУ ефекта у складу са чланом 34. став 2. тачка 5. Пословника Владе Републике Србије.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ:

Савету за регулаторну реформу привредног система је Министарство науке и заштите животне средине доставило на мишљење Нацрт закона о научноистраживачкој делатности са образложењем које садржи одељак V под насловом: „Анализа ефекта закона“.

Обрађивач прописа наводи да се ради о пропису од кога се „дугорочно посматрано“ очекују следећи позитивни ефекти:

- развој науке, технологије и образовања, па самим тим и подстицај привредног развоја и повећање стандарда;
- очување и развој научноистраживачких потенцијала;
- рационализација мреже научноистраживачких организација;
- ефикаснији и ефективнији научноистраживачки рад;
- подизање општег нивоа технологије у привреди;
- интеграција у светске научне, привредне, друштвене и културне токове и укључивање у европски истраживачки простор;
- усмеравање друштва ка иновацијама...

Даље је наведено да је неопходно успоставити стабилно финансирање научноистраживачке делатности и то најмање у висини 1% Буџета РС, те да је пројектовани циљ да издвајања државе до 2010. године буду на нивоу од 3% националног производа, што је стандард развијених земаља.

Анализирајући текст Нацрта Закона и његово образложение, Савет је сагледао обим прописа и значај материје коју регулише. Евидентан је огроман напор који је уложен у израду овога прописа.

Конституисање тела као што су: Национални савет за научни и технолошки развој, Одбор за акредитацију научноистраживачких организација, Комисија за

стицање научних звања, матични научни одбори и Заједница института Србије, вероватно је претпоставка за увођење реда у научно-истраживачку делатност у Србији. Глава IV регулише типове научноистраживачких организација, а глава V детаљније регулише институте, уводећи модерна решења корпоративног права, која треба да подстакну приватно предузетништво у тој области. Глава VII регулише органе института. Глава IX регулише материју научних звања, глава X права и обавезе запослених у институту.

Глава XI регулише изворе финансирања научно истраживачке делатности, а посебно финансирање:

- програма од општег интереса за Републику Србију, из Буџета РС;
- материјалних трошкова института чији је оснивач Република, из Буџета РС;
- институција од националног значаја (САНУ, Матица српска...) из Буџета РС;
- центара изврсности (статус научноистраживачке организације који се проверава сваке четврте године, прописан чл.60. и 61. Нацрта) у одређеним ситуацијама из Буџета РС;
- посебних опрограма и пројеката из Буџета РС.

Међутим, само образложение Нацрта закона, ни у делу под насловом „Анализа ефекта закона“, ни у осталом делу, не објашњава да ли анализа ефекта вршена током израде прописа и у чему се она састојала. Није чак наведено ни да ли је током израде спроведена јавна расправа и да ли су прихваћене сугестије заинтересованих страна. У тексту „Анализа ефекта закона“ описаны су само циљеви које обрађиваč жели да постигне, односно жељени ефекти прописа, а не поступак у коме је анализа вршена. Било је неопходно навести да ли је обрађиваč прописа анализирао и неке друге могућности за решење постављеног проблема и зашто се определио за предложено решење. Конкретно, требало је анализирати да ли је предложено решење, које подразумева велике буџетске трошкове у финансирању рада научноистраживачких организација и горе набројаних тела која контролишу њихов рад, најекономичније могуће решење.

Како би се обрађиваč прописа подсетио на разлоге из којих се анализа ефекта прописа врши и како би је надаље, приликом израде прописа, примењиво, у даљем тексту наводимо шта одељак образложение „анализа ефекта прописа-акта“, мора посебно да садржи:

- одређење проблема који акт треба да реши;
- циљеве који се доношењем акта постижу;
- анализу о томе које су друге могућности за решавање проблема разматране изузев доношења акта;
- зашто је доношење акта најбоље за решавање проблема.

Такође, одељак „анализа ефекта прописа-акта“ мора да садржи следећа објашњења:

- на кога и како ће највероватније утицати решења предложена у акту,

- који су трошкови које ће примена акта изазвати грађанима и привреди, посебно малим и средњим предузећа,
- да ли су позитивни ефекти доношења акта такви да оправдавају трошкове,
- да ли акт стимулише појаву нових привредних субјеката на тржишту и тржишну конкуренцију,
- да ли су све заинтересоване стране имале прилику да изнесу своје ставове о акту и
- које ће мере током примене акта бити предузете да би се остварили разлози доношења акта.

Ако обрађивач сматра да образложение прописа-акта не треба да садржи анализу ефеката, дужан је да то посебно образложи.

Обрађивач, треба да наведе да ли су у вези са прописом-актом спровођене јавне расправе и у којој мери су на решења која се предлажу прописом-актом утицала мишљења изнета на тим јавним расправама.

Само на основу целовитог образложения, израђеног у складу са горе наведеним списком објашњења, Савет може да сагледа да ли је пропис-акт израђен уз анализу ефеката и да да сврсисходно мишљење о томе.

Наглашавамо да је анализа ефеката процес који обрађивач спроводи од почетка рада на пропису-акту, а да након његове израде, у образложение нацрта прописа-акта, само описује у чему се та анализа састојала. Дакле, сврха анализе ефеката прописа-акта није да након израде прописа-акта компликује обрађивачу израду образложения, већ да допринесе изради прописа-акта са најпозитивнијим могућим ефектима. Сврха самог описа анализе ефеката је да Савет и Владу, а на крају и Скупштину и све заинтересоване стране упозна са очекиваним ефектима предложеног прописа-акта и са тим како је анализа ефеката током израде прописа-акта вршена.

Такође истичемо да Савет врши процену тога да ли образложение прописа-акта треба или не треба да садржи анализу ефеката и о томе даје мишљење. Ту процену не врши обрађивач прописа, па он нацрт, односно предлог прописа-акта обавезно доставља Савету на мишљење.

Имајући у виду значај конкретног прописа и чињеницу да Савет није уочио решења која монополишу одређене учеснике на тржишту услуга које се пружају у области научноистраживачке делатности, дајемо мишљење да образложение Нацрта закона о научноистраживачкој делатности САДРЖИ НЕПОТПУНУ АНАЛИЗУ ЕФЕКАТА у складу са чланом 34. став 2. тачка 5. Пословника Владе Републике Србије. Ово мишљење дајемо имајући у виду да ће Министарство Финансија сагледати ефекте на Буџет предложених решења у поступку израде свога мишљења.

У Београду, 27. септембар 2005. године

ПРЕДСЕДНИК САВЕТА

др Предраг Бубадо

